

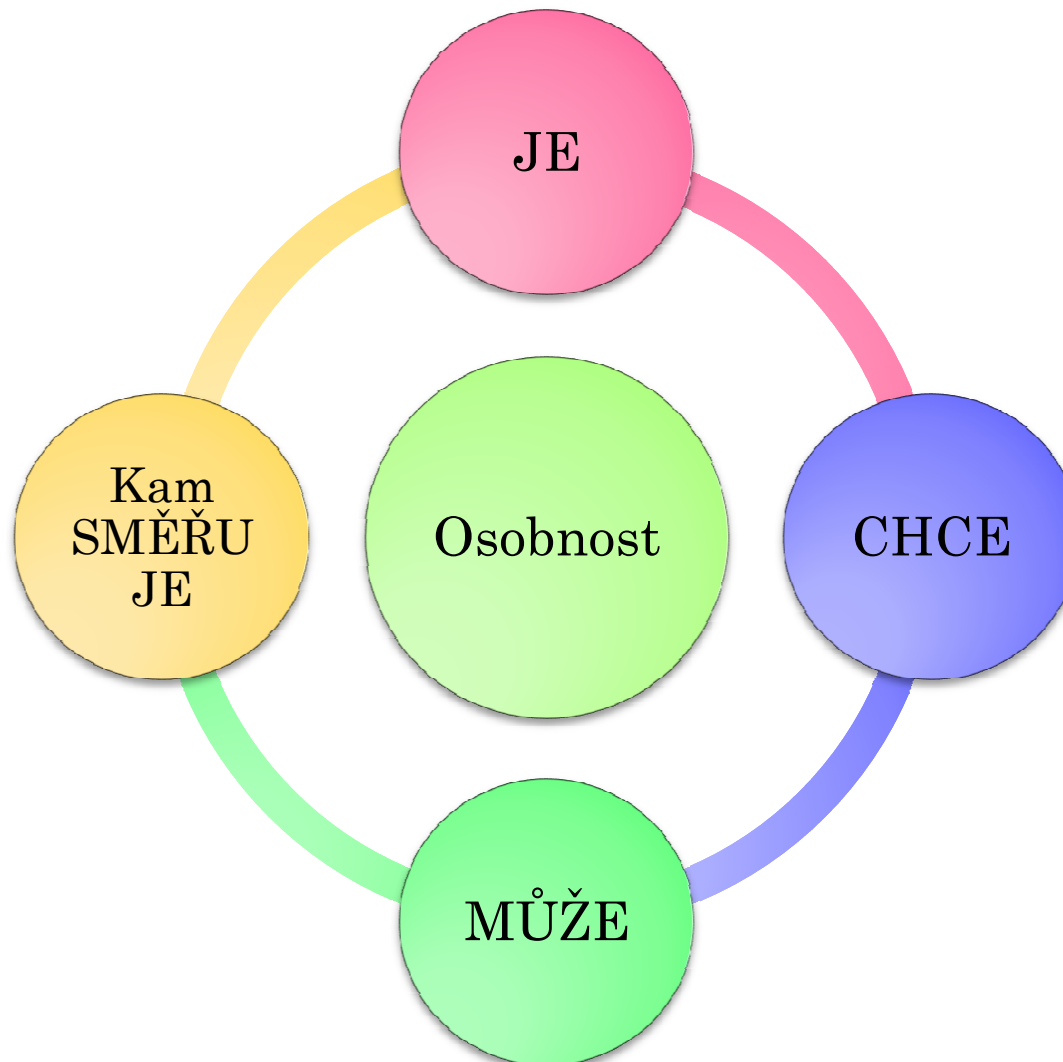

PEDAGOGICKÁ PSYCHOLOGIE

Mgr. Tereza Škubalová, Ph.D.

terskub@mail.muni.cz

OSOBNOST JE ČASTO DEFINOVÁNA JAKO TO, CO
ČLOVĚK:

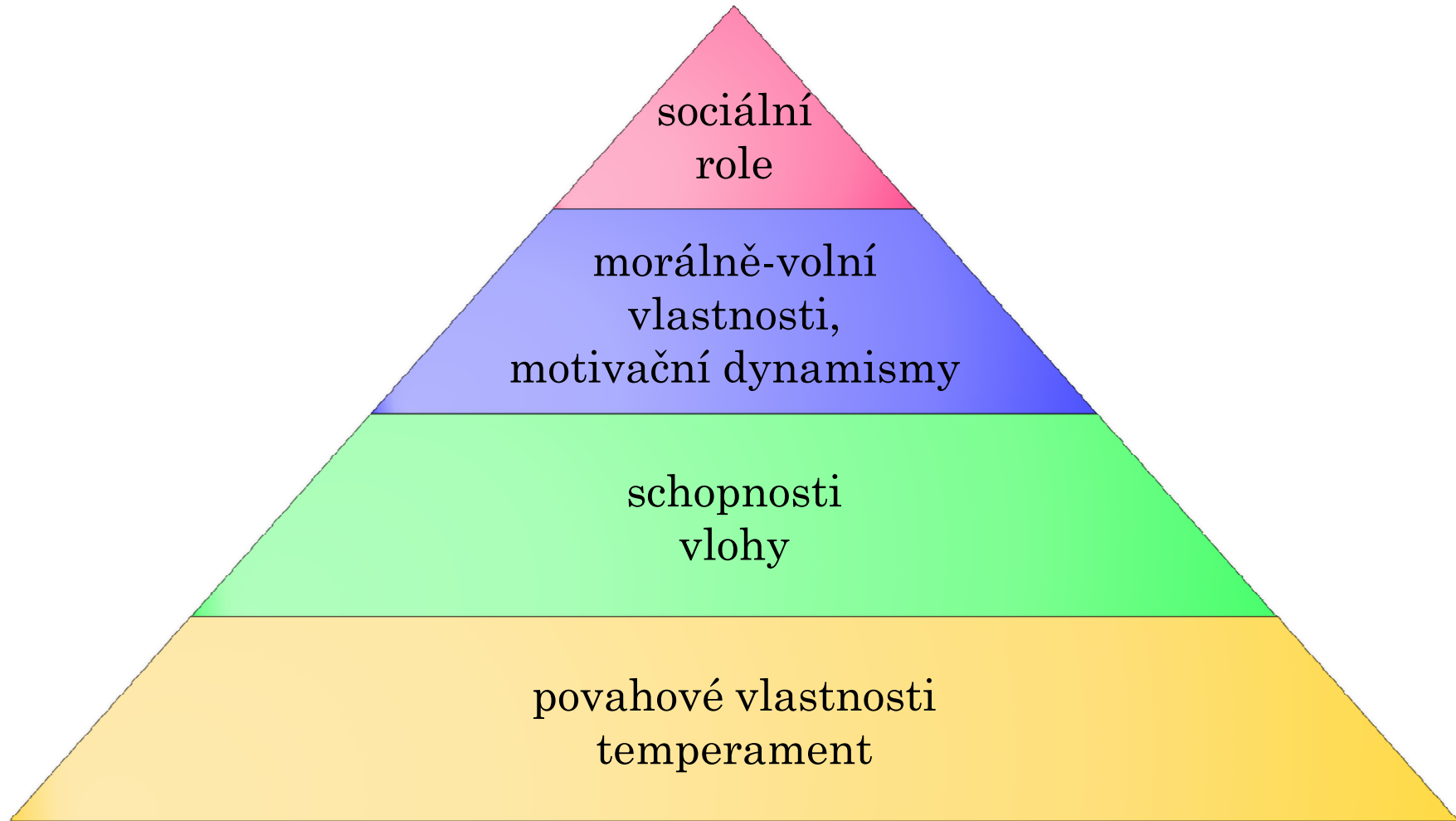

OSOBNOST, JEJÍ STRUKTURA, DYNAMIKA A VÝVOJ ANEB SLOŽKY OSOBNOSTI

- Stavba těla (konstituce, výrazové projevy, motorika)
- Temperament
- Schopnosti
- Motivace (dynamika osobnosti)
- Charakter
- Struktura osobnosti vcelku (JÁSTVÍ, INTEGRACE)
- Vývoj osobnosti (ŽIVOTNÍ DRÁHA)

STRUKTURA OSOBNOSTI

TEMPERAMENT

- Soubor převážně **zděděných** a vrozených duševních vlastností, které určují dynamiku prožívání a chování.
- Temperament se projevuje způsobem, formou **reagování** člověka (afektivností, rychlostí a silou reakcí) a dá se často výchovou usměrnit jen částečně.

Historie

- Hippokrates (460 – 377 př.n.l.)
- Galenos (130-200 n.l.): podle mísení tělových tekutin a převládajícího živlu

TEMPERAMENT

Pojmem temperament označujeme v současné psychologii ty *psychologické charakteristiky osobnosti, jež jsou vrozené (dědičné), můžeme u nich identifikovat biologický základ a týkají se formální (stylistické¹, průběhové, dynamické), nikoli obsahové stránky chování a prožívání.*

Vlastnosti projevující se v činnosti (zejména v práci a v učení)

Vlastnosti projevující se v chování (zejména ve vztahu k lidem a k sobě samému)

CARL GUSTAV JUNG (1875-1961)

- Švýcarský psycholog a psychiatr: I-E
- I. je senzitivní a své myšlení a jednání neustále podrobuje sebeanalýze a kritice. Klidný, tichý, uvážlivý a nezapojuje se do světa sociálních vztahů. Svět fantazie a imaginace - obvykle samotářský.
- E. je asertivní, otevřenější, přikládá větší význam vnějšímu světu. Místo snění se více zapojuje do společenských a praktických záležitostí.

HANS JÜRGEN EYSENCK (1916-1997)

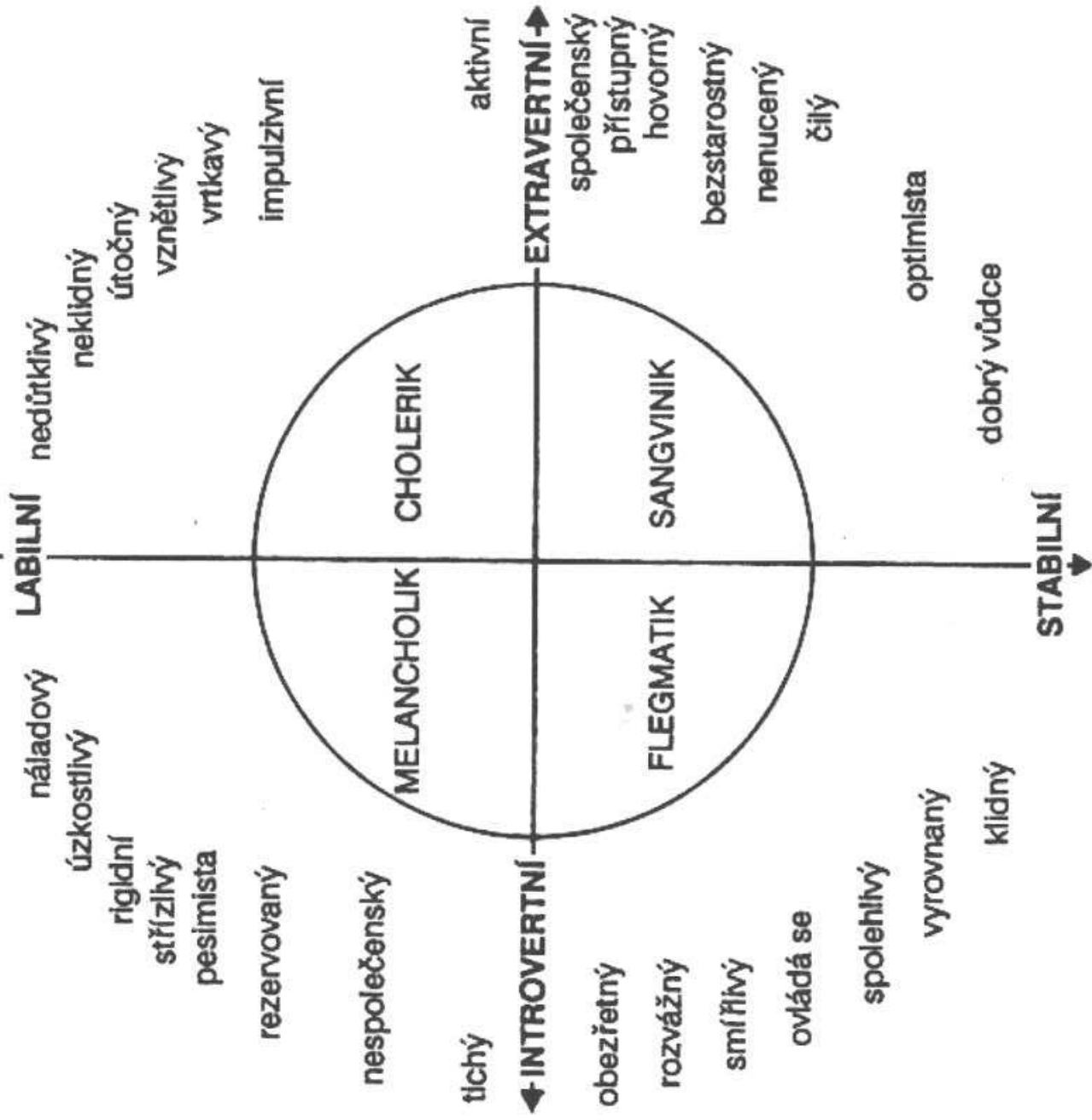
Anglický psycholog německého původu.
EOD (EPI).

TEMPERAMENT V DĚTSTVÍ - THOMAS A CHESSOVÁ

- „goodness of fit“ vyjadřuje zvládnutí požadavků a úspěšnou adaptaci na prostředí (vs „poorness of fit“)
- Temperamentové kategorie:
 1. úroveň aktivity
 2. pravidelnost biologických funkcí
 3. pozitivní nebo negativní reakce na nové situace, osoby a požadavky
 4. snadná nebo obtížná adaptabilita na změnu
 5. podnětový práh
 6. kvalita převažující nálady
 7. intenzita exprese nálady
 8. odklonitelnost pozornosti
 9. délka jejího rozpětí a stupeň vytrvalosti.
- významné temperamentové typy: **temperament snadný, obtížný a pomalu se rozechřívající**

Obr. 12 Schéma vlastností a typů temperamentu podle Eysencka (Balcar, K.: Úvod do studia psychologie osobnosti. Praha, SPN 1983, s. 97).